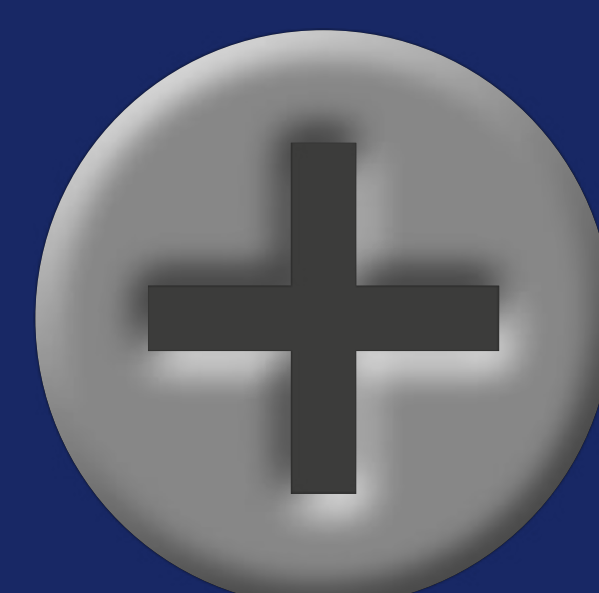
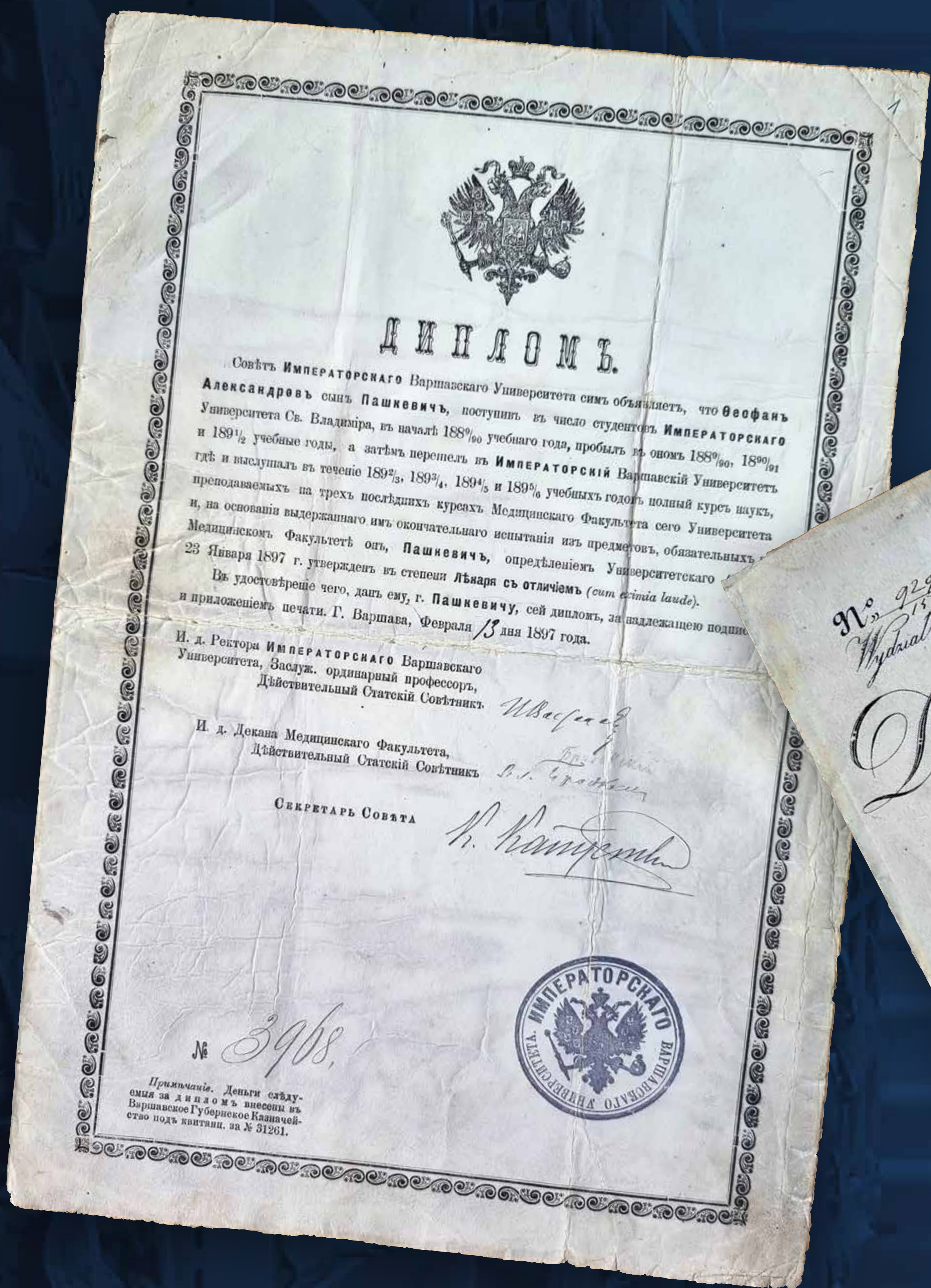

UN A

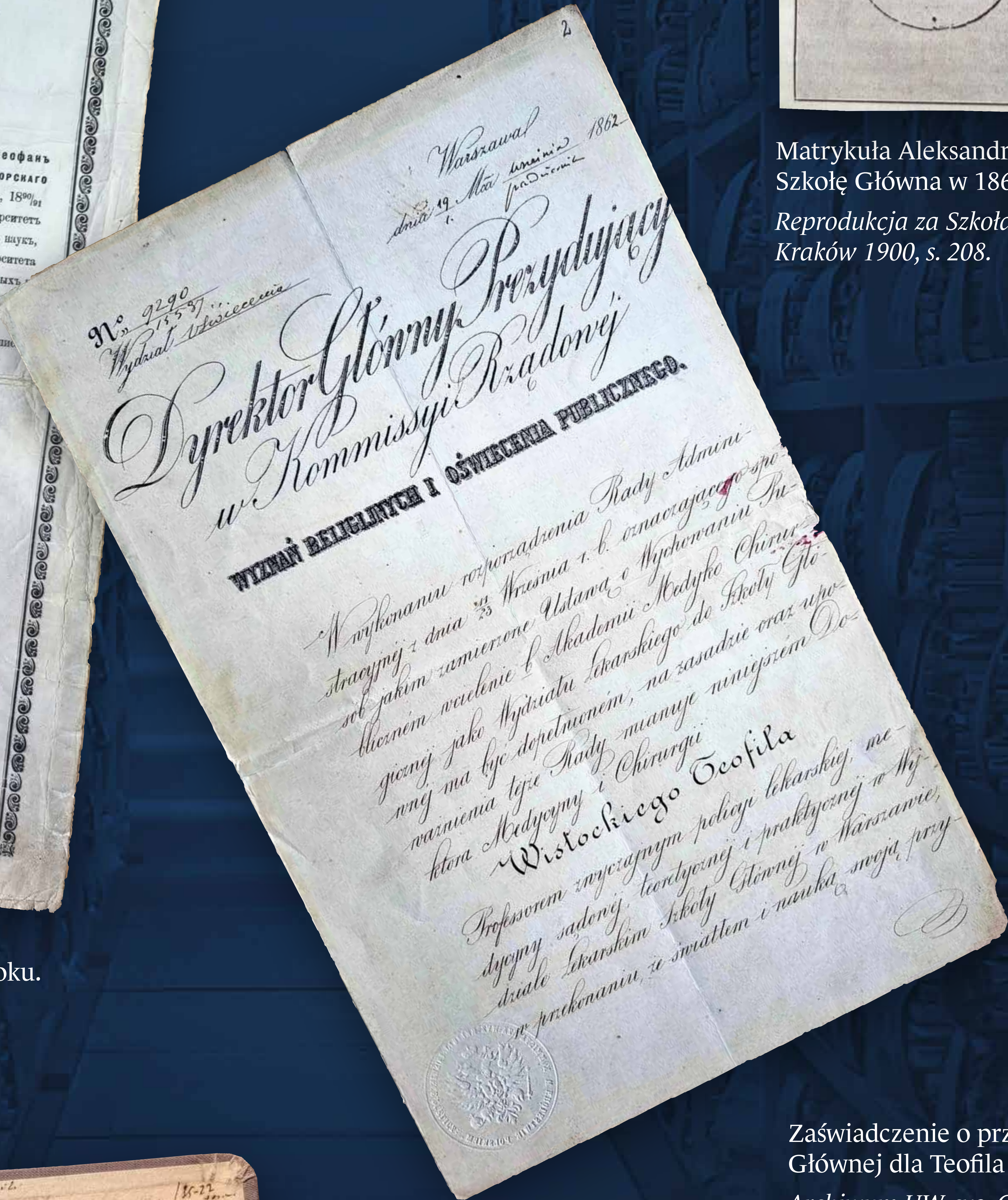
W XIX wieku dokumenty archiwalne wytworzone przez Królewski UW, Szkołę Główną i Cesarski UW były przechowywane w Archiwum Okręgu Naukowego Warszawskiego mieszczącym się na kampusie uczelni w budynku seminaryjnym (dziś Wydziału Prawa i Administracji). Archiwum UW posiada jedynie niewielki zespół akt z tego okresu.

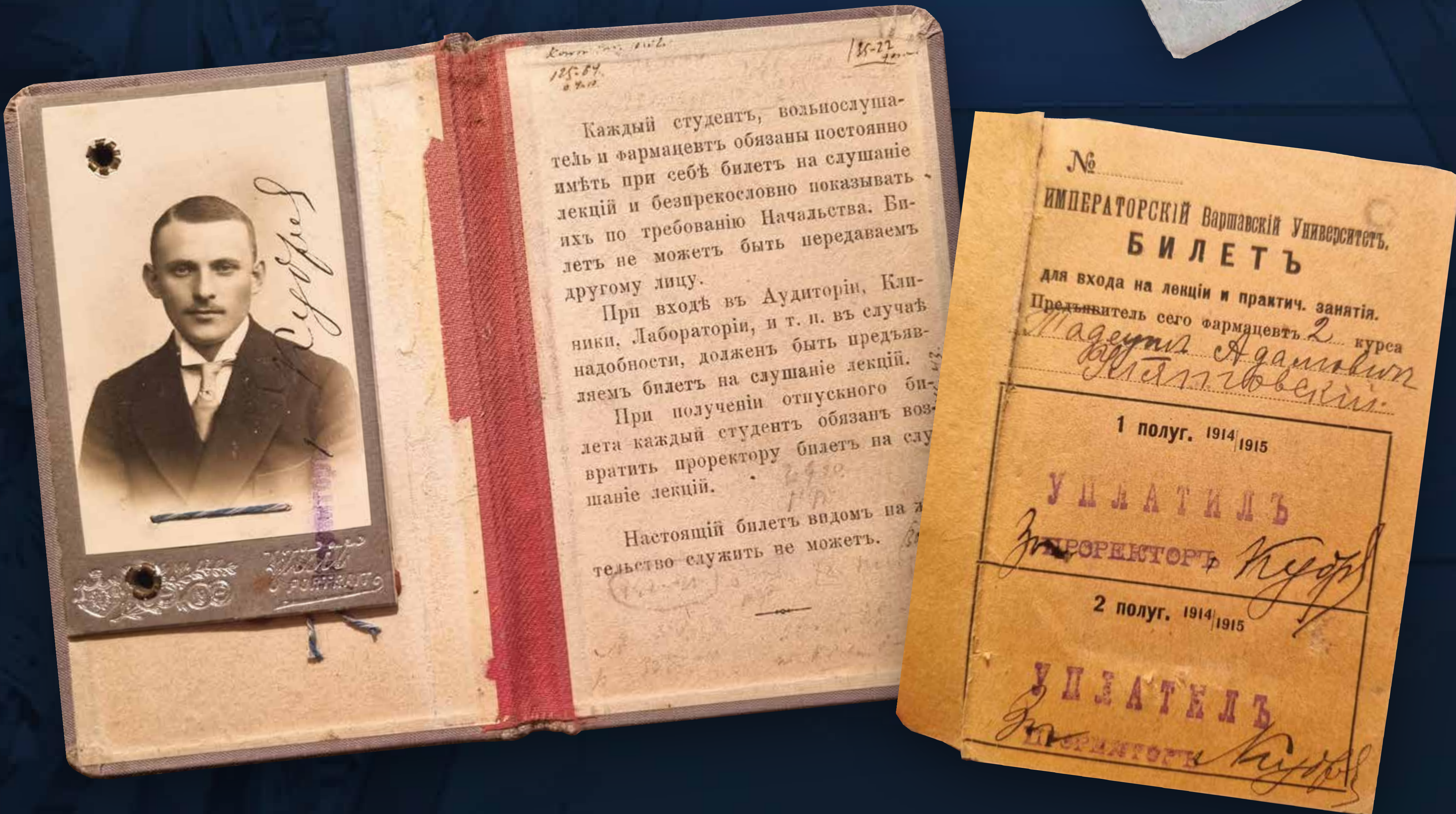
Dokumenty studenckie Teofana Paszkiewicza z 1897 roku.
Archiwum UW, syg. CUW-1.

Matrykuła Aleksandra Kraushara wydana przez Szkołę Główną w 1863 roku.
Reprodukcja za Szkoła Główna Warszawska, Kraków 1900, s. 208.

Zaświadczenie o przyjęciu do pracy w Szkole Główniej dla Teofila Wisłockiego, 1862.
Archiwum UW, syg. CUW-3.

Legitymacja studencka i bilet Tadeusza Ulatowskiego z 1914 roku, polskiego studenta Cesarskiego UW.
Archiwum UW, syg. K. Farm 98.

UNIwersYTET WA RCHIW

Wystawa jubileuszowa pt: *Pół wieku Archiwum UW.*
Historia uniwersyteckiego Archiwum i jego najciekawsze zbiory

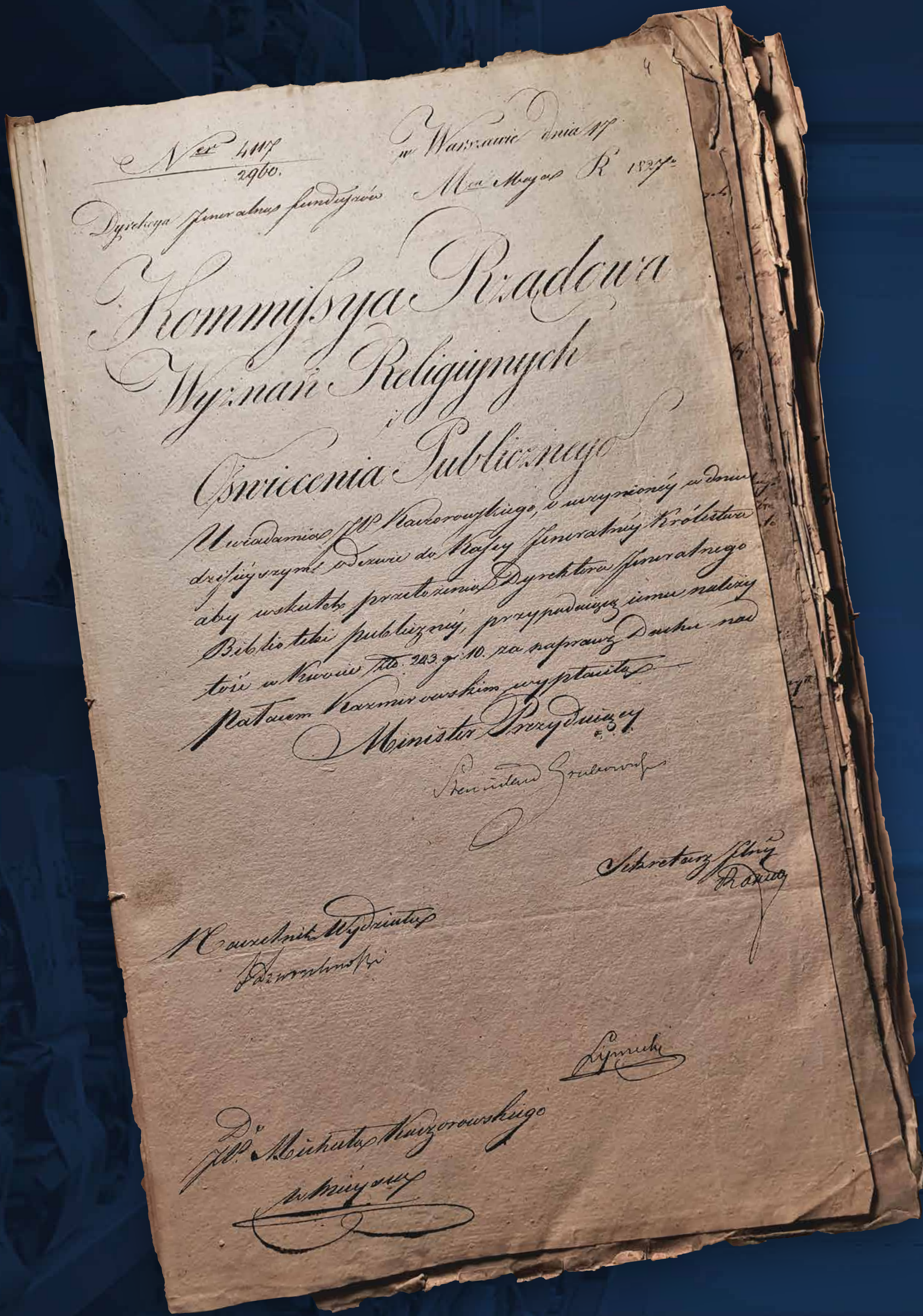
W czasach Królewskiego UW kancelaria uczelni
mieściła się w Pałacu Kazimierzowskim
i najprawdopodobniej tam właśnie
gromadzono pierwsze dokumenty.

Sala czytelni w Pałacu Kazimierzowskim, 1868.
Ryc. W. Gersona z 1868 r., „Kłosy” nr 154.

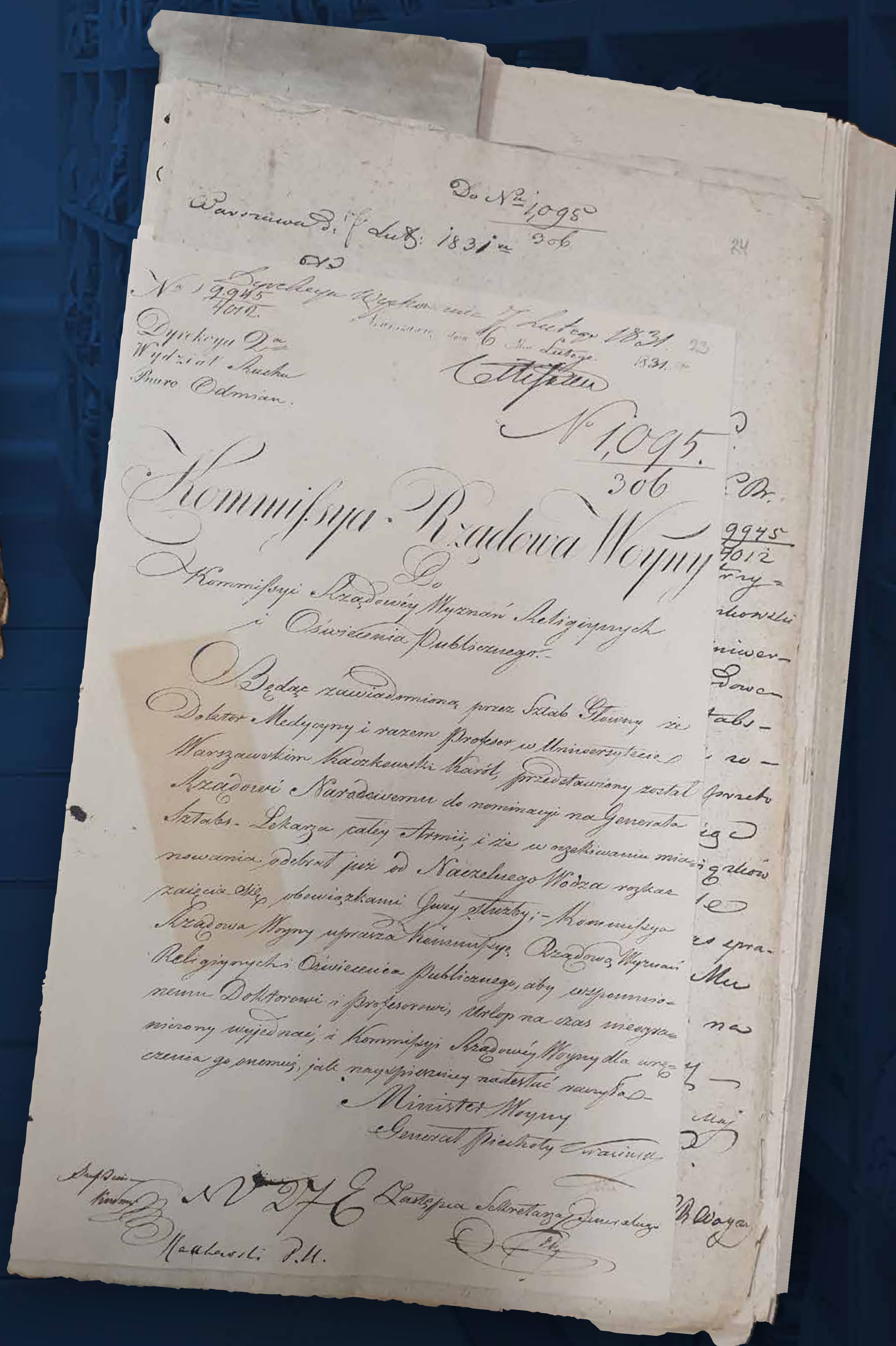
Nadawca listu minister Stanisław
Grabowski (1780-1845) był nieślubnym
synem Stanisława Augusta Poniatowskiego,
a jego dwaj synowie studiowali na
Królewskim UW.
Ryc. Józefa Sonntaga, z ok. 1830.

List zawiadamiający Komisję Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
o nominacji profesora uniwersyteckiego Karola Kaczkowskiego, na stanowisko naczelnego
lekarza (sztabs generała-lekarza) polskiej armii.
Archiwum UW, syg. KR/WO 2.

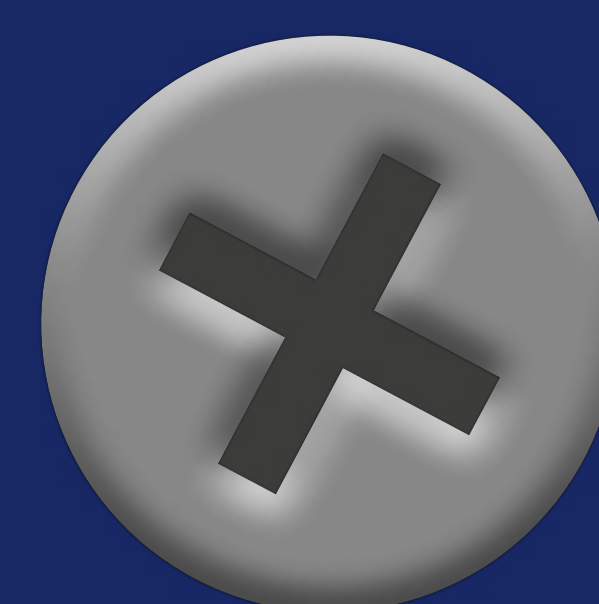
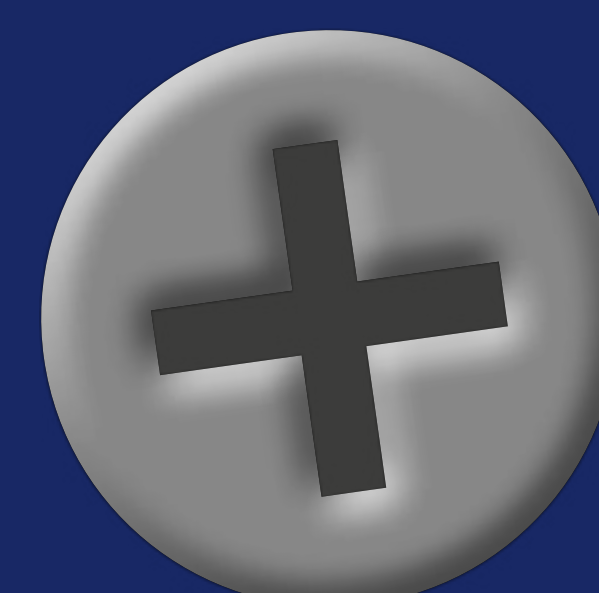
Karol Kaczkowski (1797- 1867).
Ryc. Wilhelm Nennel, Polona.

Korespondencja ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Stanisława Grabowskiego, w sprawie naprawy dachu w Pałacu
Kazimierzowskim, 1827 rok.
Archiwum UW, Murgrabia Pałacu Kazimierzowskiego.

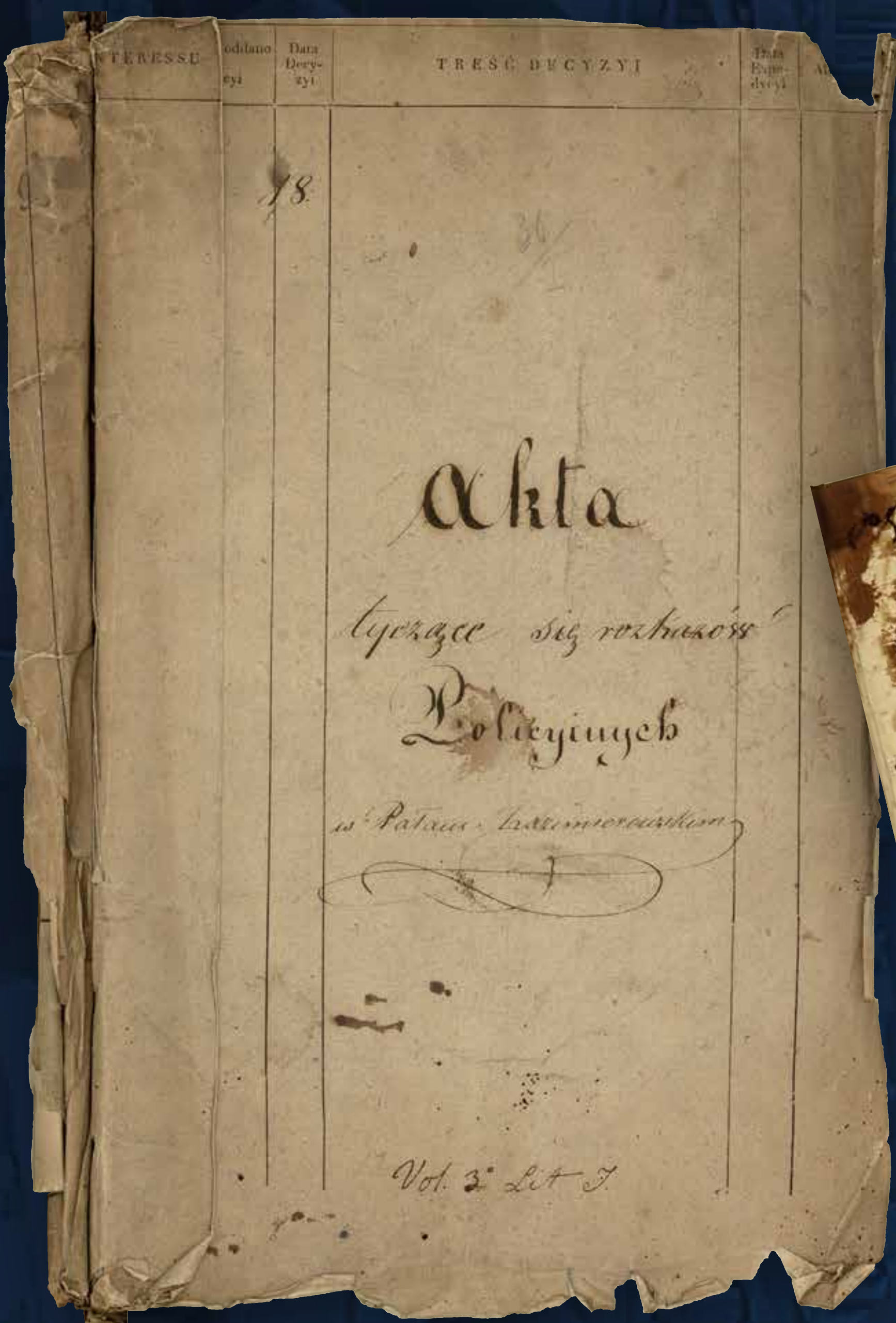
RSZAWSKI WUM

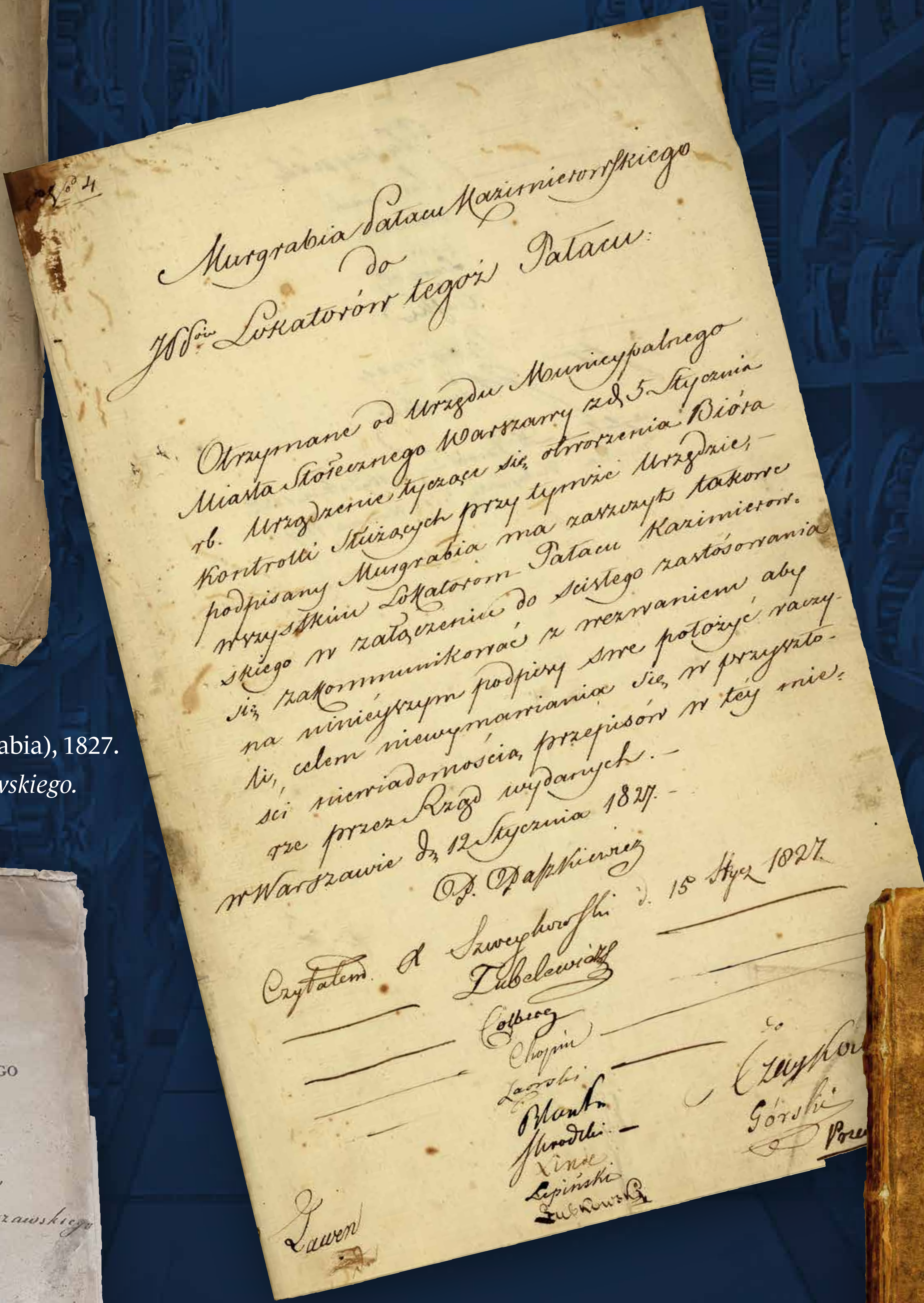
Najstarsze dokumenty przechowywane w Archiwum UW dotyczą czasów, gdy projekt założenia Królewskiego UW był wprowadzany w czyn. W naszych zbiorach znajduje się też kilka teczek dotyczących poszczególnych profesorów Królewskiego UW (m.in. Feliksa Bentkowskiego, Ludwika Osińskiego, Karola Kaczkowskiego czy Ferdynanda Krethlowa).

Dziedziniec Królewskiego UW, wg. litografii J.F. Piwarskiego 1824.

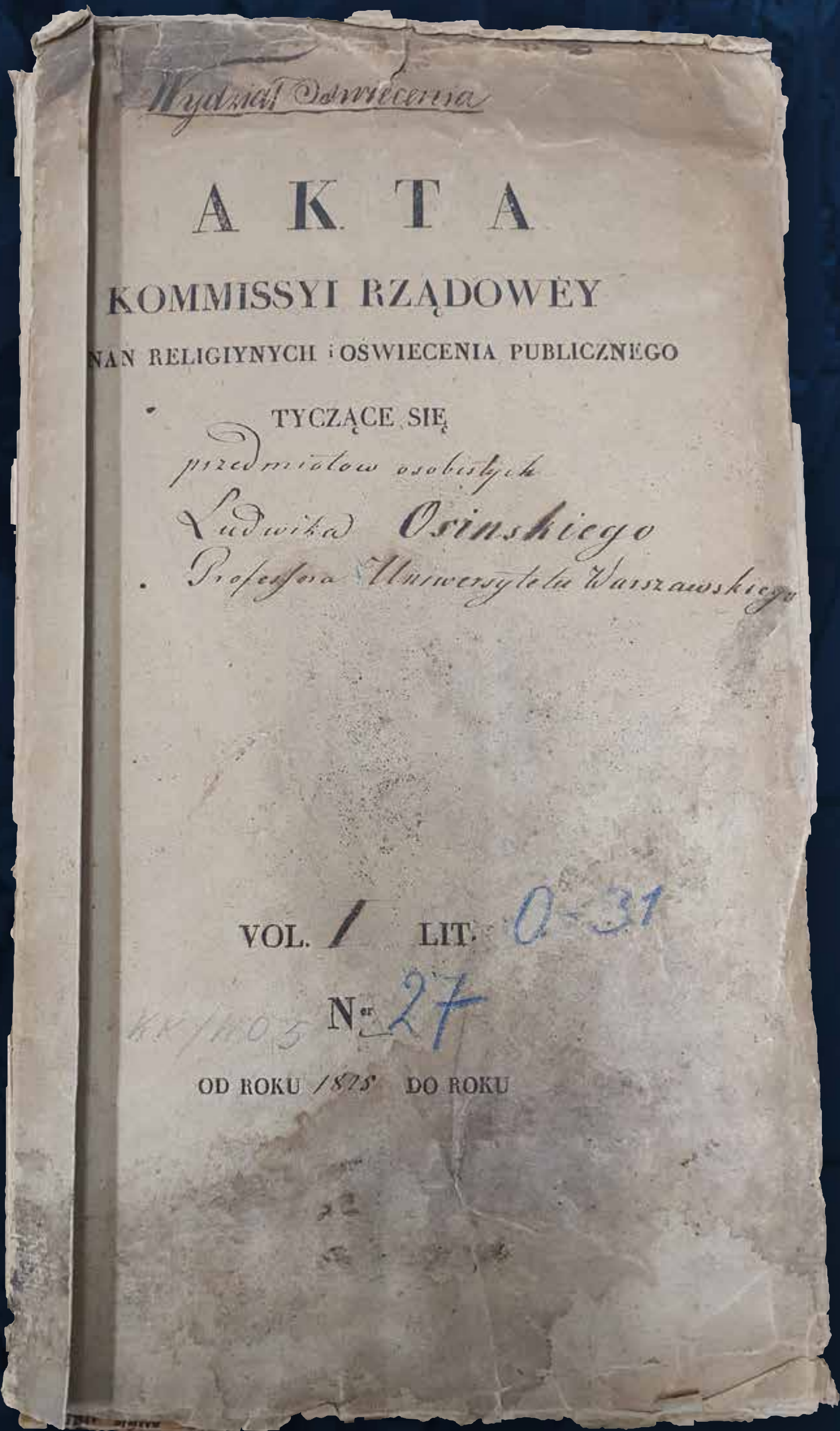
Akta Pałacu Kazimierzowskiego (tzw. Murgrabia), 1827. Archiwum UW, Murgrabia Pałacu Kazimierzowskiego.

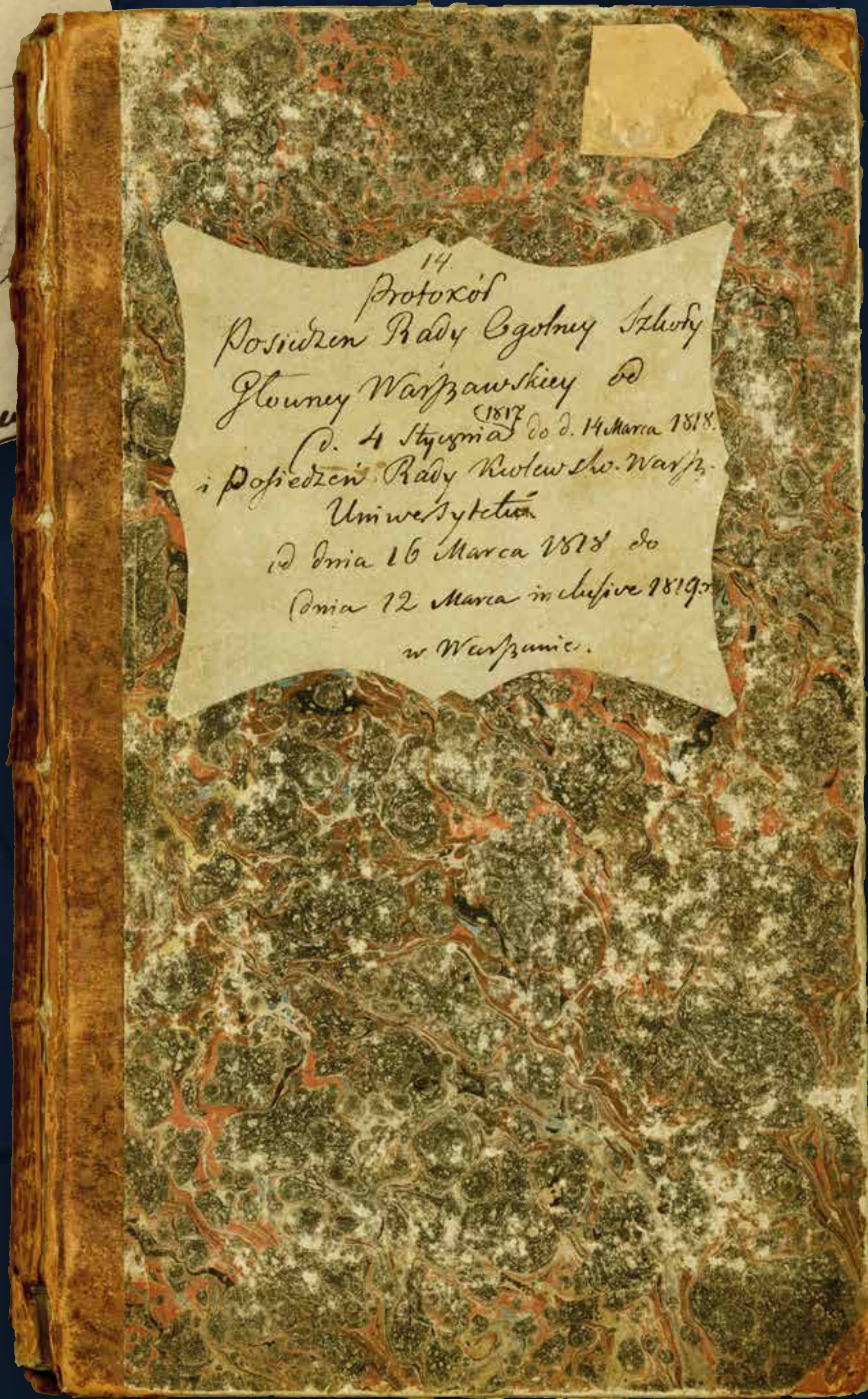
Jeden z dokumentów porządkowych Pałacu Kazimierzowskiego z podpisami profesorów uniwersyteckich (m.in. Mikołaja Chopina – ojca Fryderyka). Archiwum UW, Murgrabia Pałacu Kazimierzowskiego.

Ryc. Ludwik Osiński (1775-1838) był historykiem literatury, a jego uniwersyteckie wykłady cieszyły się olbrzymim zainteresowaniem. Muzeum Narodowe w Warszawie, ok. 1820 r.

Teczka dokumentów prof. Ludwika Osińskiego. Archiwum UW, sygn. KR/WO 5.

Protokoły Rady Ogólnej czyli sprawozdania ówczesnego senatu UW, lat 1817-1819. Archiwum UW, Protokoły Rady Ogólnej.

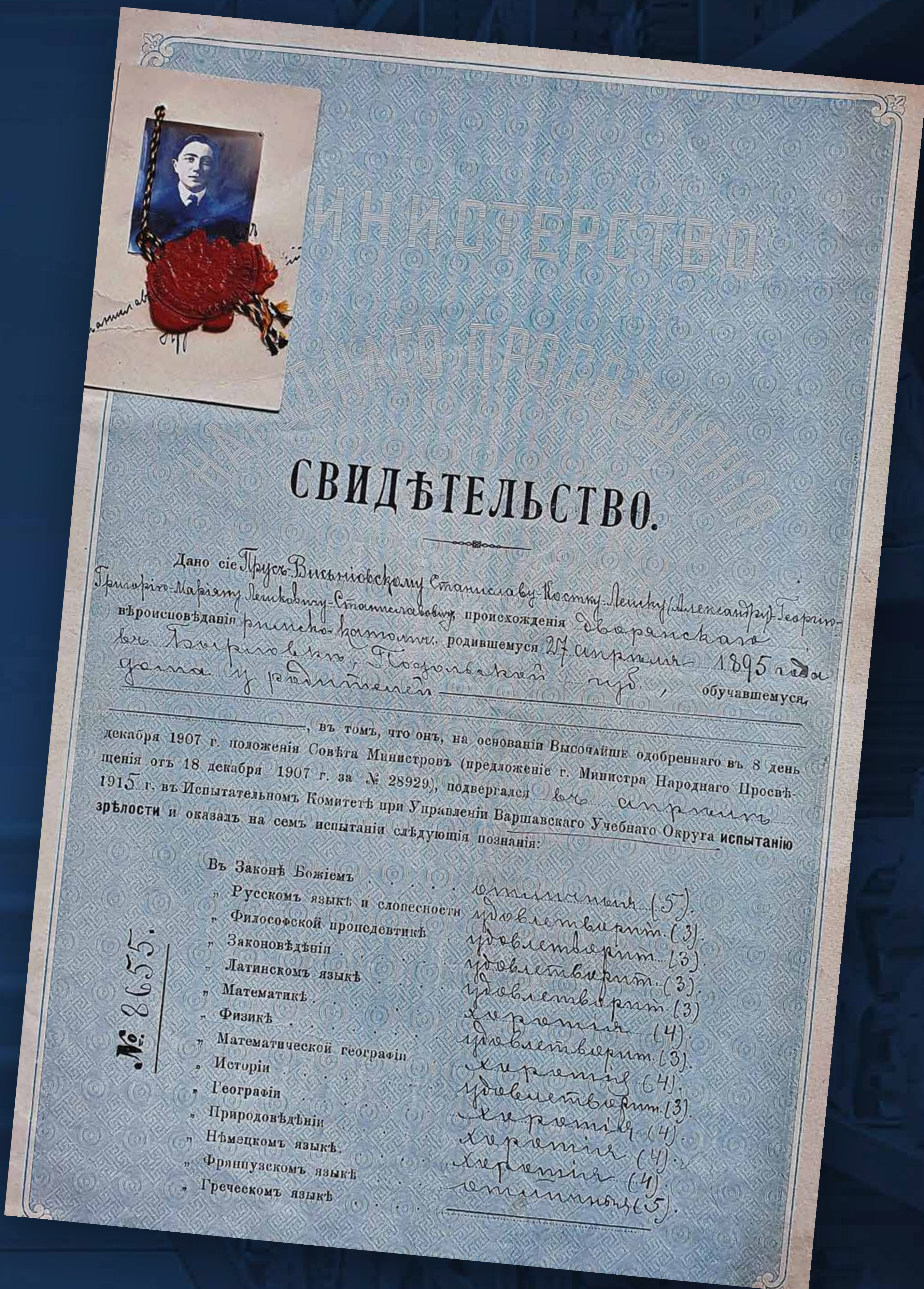
Dokumenty z czasów rosyjskiego UW zostały latem 1915 r. wywiezione w głąb Rosji. Do Polski w 1962 roku wróciła niewielka część, która jest dziś przechowywana w Archiwum Państwowym w Warszawie. Poszczególne dokumenty rosyjskie łatwo jednak znaleźć w teczkach pierwszych studentów odrodzonego UW.

Widok bramy uniwersyteckiej z czasów carskich, 1912.
Zbiory prof. Lecha Królikowskiego.

Paszport rosyjski z 1913 r.
Archiwum UW, Dobrowolski Michał, akta studenckie RP 3759.

Świadectwo dojrzałości, 1915.
Archiwum UW, Wiśniowski Stanisław Leszek, akta studenckie RP 1773.

Indeks studenta Uniwersytetu Moskiewskiego, 1915.
Archiwum UW, Szyff Anatol Perykles, akta studenckie RP 3379.

Legitymacja studencka Uniwersytetu Petersburskiego, 1915.
Archiwum UW, Starostecki Ludomir, akta studenckie RP 4255.

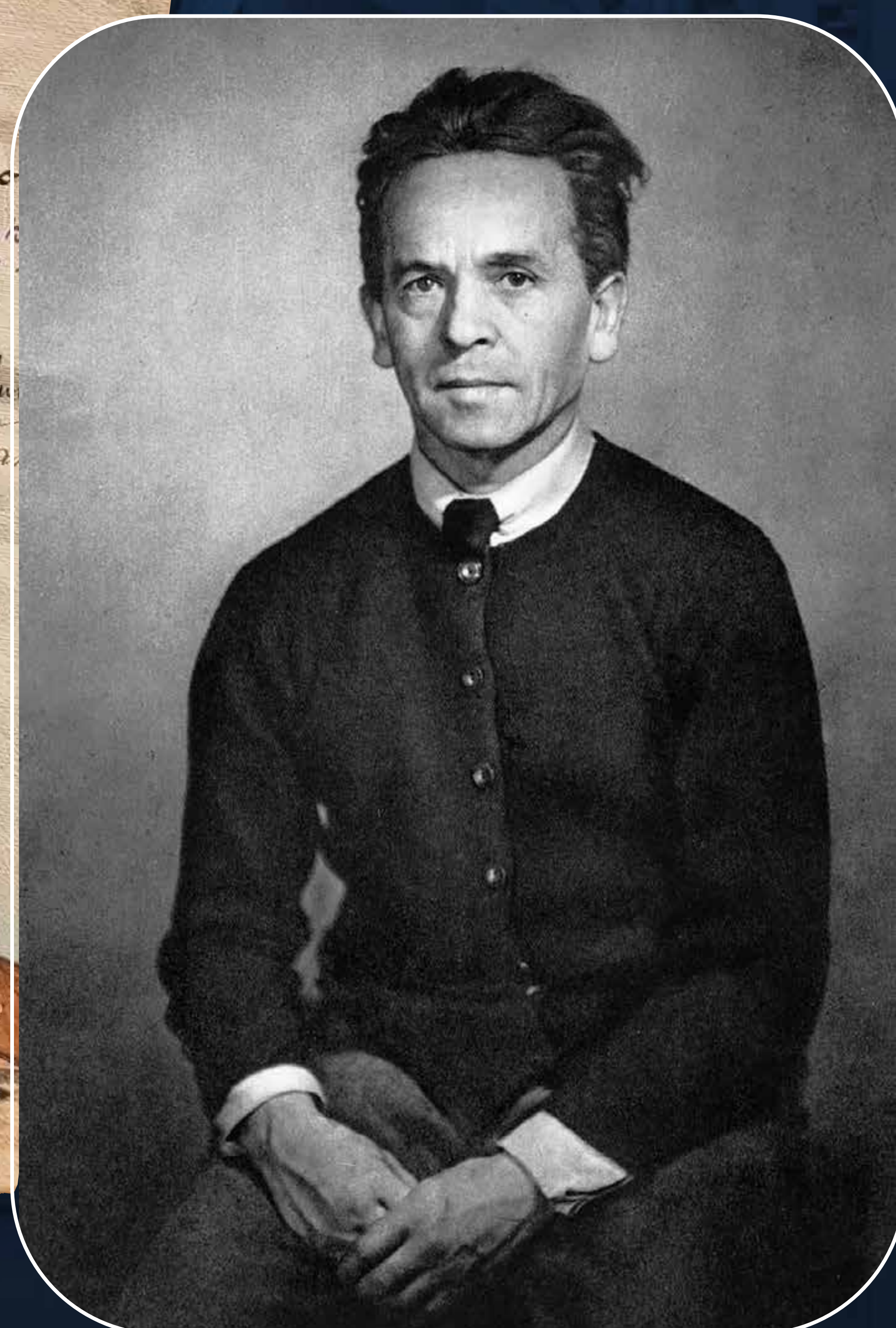

W latach 1915-18 były pierwsze próby powołania archiwum uczelnianego. Opiekujący się dokumentami I. Bieliński w 1918 r. odszedł do Archiwum Oświecenia Publicznego a wraz z nim trafiły tam dokumenty uniwersyteckie z XIX wieku. Większość z tych zbiorów spłonęła w czasie II wojny światowej. Od 1915 r. zaczęto gromadzić dokumenty wytworzone już na odrodzonym polskim uniwersytecie.

Adres gratulacyjny szkoły w Kaliszu dla pierwszego rektora odrodzonego UW, 1915 r. Na uwagę zasługuje fakt, że autorem malunku jest nieznany wówczas 16 letni uczeń kaliskiej szkoły Tadeusz Kulisiewicz.

Archiwum UW, adresy gratulacyjne C-1-56.

Tadeusz Kulisiewicz (1899-1988). Znany grafik i rysownik. Po II wojnie światowej prof. warszawskiej ASP.

Fot. sprzed 1959, autorstwa Benedykta Jerzego Dorysa.

W zbiorach Archiwum UW znajduje się kilkadziesiąt wielkoformatowych aktów gratulacyjnych, przeważnie odnoszących się do lat 1915/16. Adresatem tych dokumentów był rektor Józef Brudziński.

Józef Brudziński (1874-1917) był nie tylko pierwszym rektorem odrodzonego UW, ale też znanym pediatrą i neurologiem oraz działaczem społecznym i politycznym.

Zbiory Muzeum UW.

Stowarzyszenie Techników w Sosnowcu i Sekcja VII Górniczo-Hutnicza
Towarzystwa Opieki Szkolnej i Handlu

Do
Społeczności Akademickiej
Uniwersytetu i Politechniki w Warszawie

Stołecznem miście, do życia powołanych,
Rektorom, Jej Magnificencyom, Profesorom Honorowym i ich
Alumnom

Cześć i pozdrowienie.

Ci, co już stoja na posterunkach na rubieży zachodniej tej tu dzielnicy
Ojczyzny naszej, ci, co zlekli się już z piekaczami potrzebami życia politycz-
go, ci na których barkach spoczą ciężar ponad siły obrony rodzimosci
przemysłu przed rakowem sil obcych, przeciwnie wrogich, ci którzy prze-
winy własne, czy przez zrażenie łow, nie mogą Wam przekazać wy-
ciśnienia, ci którzy w dniach swej młodości akademickiej w dniach swej
nauki, od gruntu Ojczyńskiego odcięci byli, a którym siły wraze słupili
w sposób jawny lub okryty **Crad drogi**, nauce poświęcić się powinni,
racc Wam pragną

Bzywajcie!

Bzywajcie nam do podjęcia zadań wielkich i pilnych, bzywajcie w wiedzę i
wytrwałość zbijni, czyni, do poświęceń dołm, ludocy! Bzywajcie, by pa-
nować nad siłą i tworzywem, a służyć Ojczyźnie i ludowi swemu.
Bzywajcie Wy, Polacy, by uderzyć w tryjnow stal i kietować ludem tobo-
cym polskim – rodakami Włazymi i miłością i wyrozumiałością.

Oby na pokolenie Wazze spłynął duch twórcy narodu. Wy Ojczyźne
znajdziecie misję, wami **Ja** na nowo – Włazymi będzie uderzenie,
Mieście odwagę wziąć się do tego dzieła: Wy, **Włazyciele**, przez niewy-
jętmy rżazn wiedzy, przez uprątną staranną charakterów; Wy, **Alumnowie**,
przez pracę Włazą przy warstacie społecznym.

Ociach **Majestät** **Narodu** godnie podwignięli rżazanie przez Włazę
pokolenie, i przysię, jak dawniej dżwigany był przez poprzedników Włazych.
Do tego Właz wzywają i spełnienia czynów wielkich przez Właz **Narodowi**
i Właz życia –

Stowarzyszenie Techników w Sosnowcu
Przewodniczący *[Signature]*
Sekcja VII Górniczo-Hutnicza
Przewodniczący *[Signature]*

20 listopada 1915 roku.

Adres gratulacyjny Stowarzyszenia Techników w Sosnowcu, listopad 1915.

Archiwum UW, adresy gratulacyjne C-1-56.

SENAT AKADEMICKI
UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

Droży Koleży!

Uporoga Włazej działalności, która niechby trwała przez wieki,
a sładczym znaczyła się ciżcem, a głebi, serca przepiętnego brat-
niem dla Właz usuciem, słemy Właz słowa: **Włazcie Boże!**

Włazmy, że czujemy, całe odpowiedzialności Włazego stanowiska
i zadania, wiemy, że praca Włazę, słowem nauki i hartem przyszła,
da chęci, zaszczepić w dusze młodej, zaszczepić postępy i do-
dania **Naroda**. i Właz broki i bólu obecnych czasów, a słucha na
Właz patrzmy, bo żyjemy silnie porachowanie, że teniesam duch Właz
ozwija, który niegdyś w słowach Szkoły Główniej na kółki czas był,
ko się rozrżazł, ale rzucił jasne promienie światła i ciepła, oży-
we techniczne na całe pokolenia. Niechby Bóg błogosławił Właz
szemu dżcelu, a ludzie nie zwichnęli tego, co żyje, dżce, do życia
ma prawa i na życie zaskłęty. Tżazchby Włazę młoda, dżyna,
miłością, zyciona praca, zmierzala, pewnie i siłiła ku tym idea-
lom, które nam i Właz przysięcają, do ułepzenia ludzi, które
pociąga za sobą, rozszerzenie granic, nie tylko ducha, lecz i **Naroda**.

Kraków 10 listopada 1915 r.

Imieniem Senatu Akademickiego Uniwersytetu Jagiellońskiego

[Signature]
Rektor.

Adres gratulacyjny senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego, listopad 1915

Archiwum UW, adresy gratulacyjne C-1-56.

1862 1915

**Do Jego Magnificencji
Rektora Uniwersytetu Warszawskiego**

Wraz z całą ziemią polską, przejętą radosnem uczuciem na
wiesć o wskrzeszeniu burzy dziejowej i świetnego rozkwitu w przy-
życzenia przetrwania burzy dziejowej i świetnego rozkwitu w przy-
szłości.

Oby niepokój i obawa o los tak drogiej sercu naszemu pla-
czeni dziejowych, okazał się płonnym i oby Uniwersytet Warszawski
na długie wieki świecił nam blaskiem szczerego umiłowania wiedzy
i pracy dla kraju.

Tow. Opieki Szkolnej Przewodniczący Zarządu
ziemi Piotrkowskiej Sekretarz
W imieniu personelu nauczycielskiego szkół elementarnych

[Signature]
[Signature]
[Signature]

Częstochowa ~
w listopadzie 1915 r.

Adres gratulacyjny Towarzystwa Opieki Szkolnej Ziemi Piotrkowskiej, listopad 1915.

Archiwum UW, adresy gratulacyjne C-1-56.

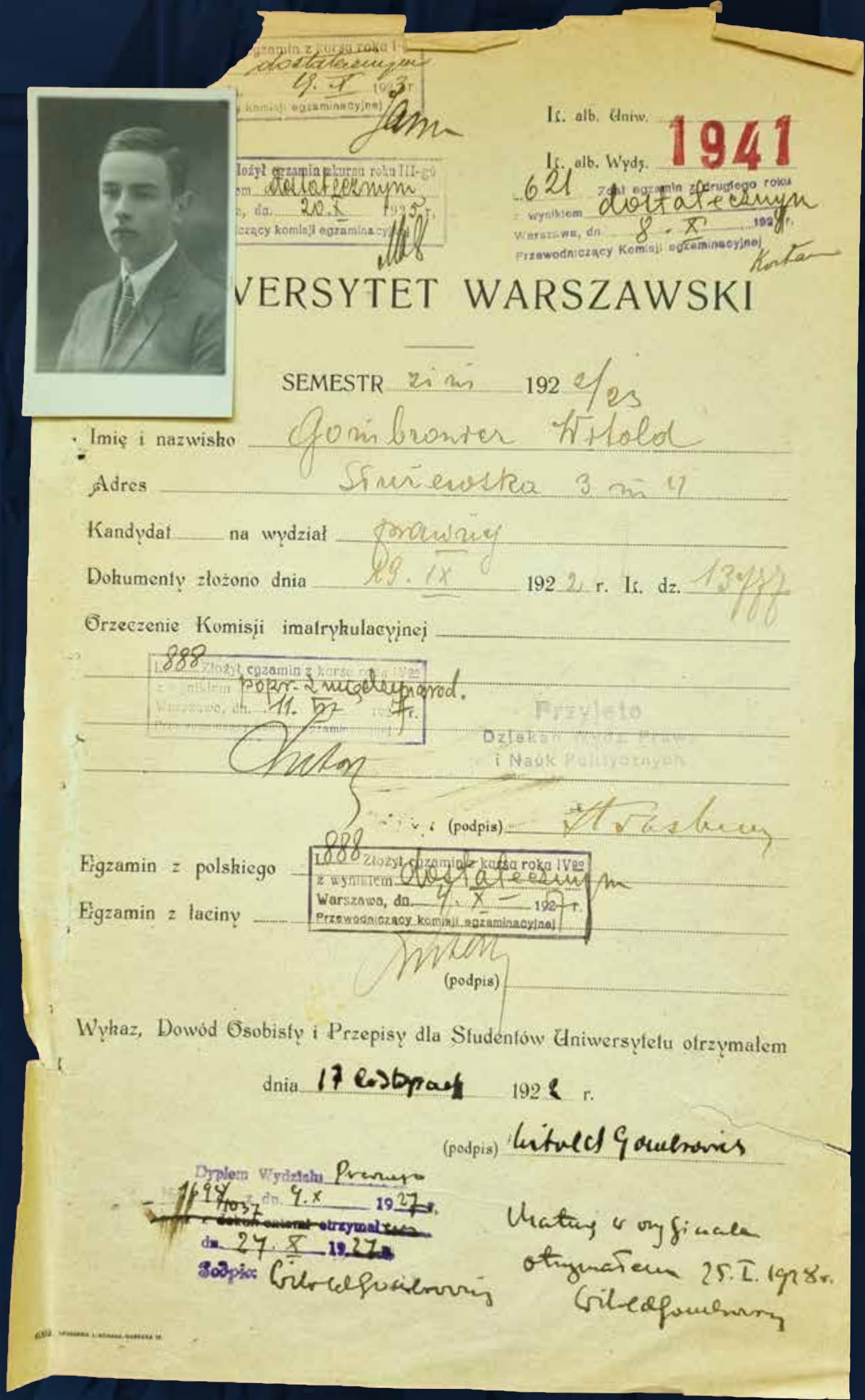
Najlichnieszym zbiorem przedwojennej dokumentacji stanowią teczki studenckie. Jest ich ok. 50 tysięcy. Odnajdziemy tu indeksy i legitymacje wielu sławnych później osobistości, m.in. laureatów nagrody Nobla.

Indeks Jana Kiepur (1902-1966). Zanim został sławnym śpiewakiem operowym, w latach 1921-25 studiował na UW prawo, udzielając się w chórze uniwersyteckim. Archiwum UW, Jan Kiepur, akta studenckie RP 10753.

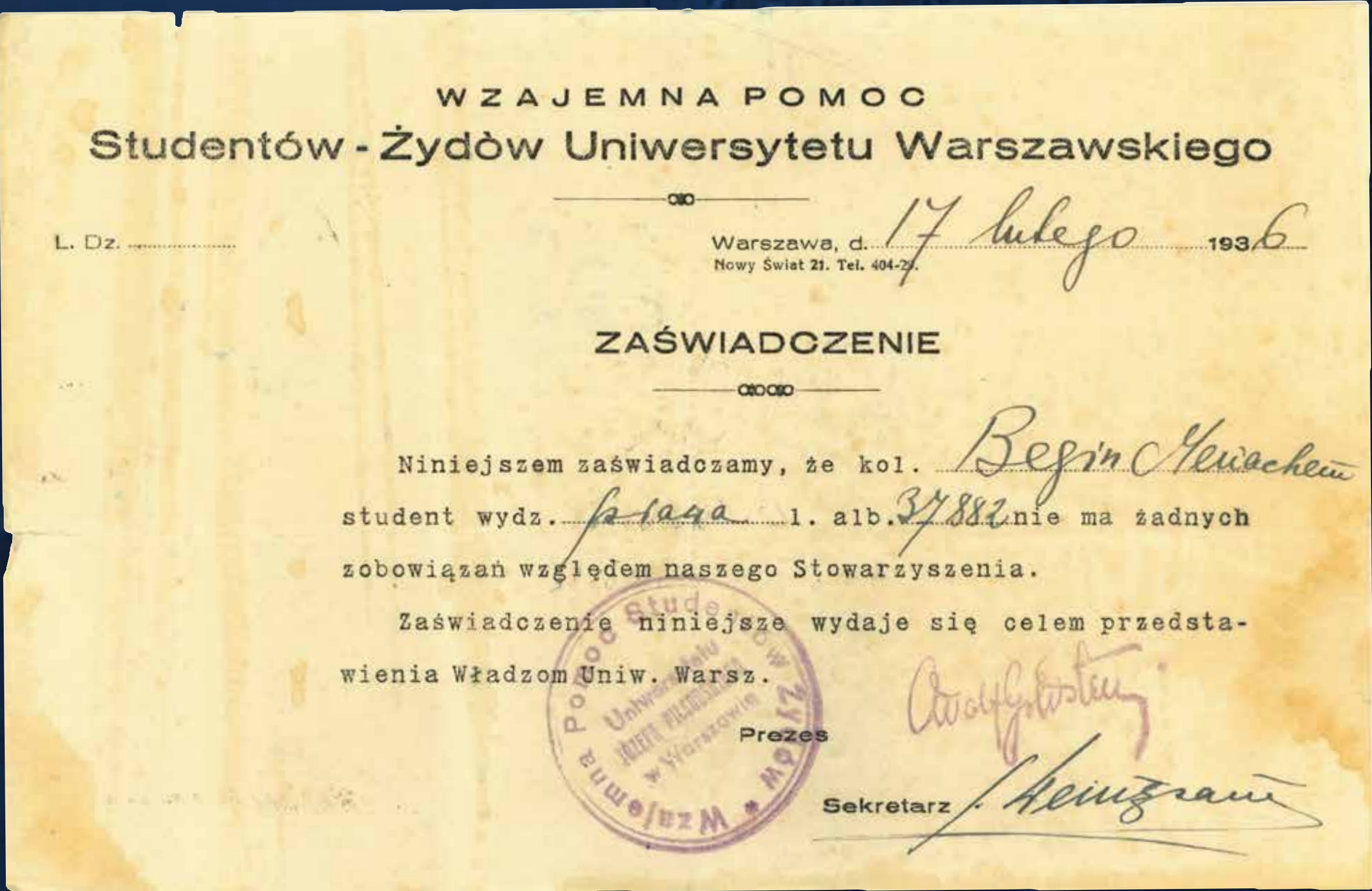
Zdjęcie z indeksu Czesława Miłosza (1911-2004). Polski poeta, Noblista z 1980 roku, w 1932 roku studiował na Wydziale Prawa UW, a w czasie okupacji pracował w bibliotece uniwersyteckiej. Archiwum UW, Czesław Miłosz, akta studenckie RP 39526.

Witold Gombrowicz (1904-1969) pisarz i dramaturg, w latach 1922-27 studiował na uniwersyteckim Wydziale Prawa. W latach sześćdziesiątych trzykrotny kandydat do literackiej Nagrody Nobla. Archiwum UW, Witold Gombrowicz, akta studenckie RP 12083.

Fotografie akt uniwersyteckich Józefa Rotblata (1908-2005), który na UW w 1938 roku obronił doktorat z fizyki. W 1995 roku otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla. Archiwum UW, Józef Rotblat, akta studenckie RP 42095.

Zaświadczenie dla Menachema Begina (1913-1992), premiera Izraela, który w latach trzydziestych studiował prawo na UW. Dokumenty Begina z lat studiów zastały w 1984 roku wypożyczone przez ówczesne MSW i do dziś nie wróciły do Archiwum UW. Archiwum UW dysponuje kopiami w wersji elektronicznej.

Legitymacja studencka legendarnego prezydenta Warszawy Stefana Starzyńskiego (1893-1939). Archiwum UW, Stefan Starzyński, akta studenckie RP 2780.

Indeks Leonida Hurwicza (1917-2008) z pieczętką o miejscu w ławkach nieparzystych, co było swoistą stygmatyzacją studentów żydowskich. Ukończył w 1938 roku Wydział Prawa. Rok przed śmiercią otrzymał Nagrodę Nobla z Ekonomii. Archiwum UW, Leonid Hurwicz, akta studenckie RP 45088.

Wśród zbiorów Archiwum UW
znajdują się czasem ciekawe
dokumenty, np. Akt oddania do użytku
społeczności akademickiej w styczniu
1936 roku Auditorium Maximum.

Auditorium Maximum w 1936 roku.
Fot. autorstwa Jana Raczyńskiego, zbiory Muzeum UW.

Q. E. E. E. Q. S.

Ko wiecznej rzeczy pamięci
My, Rektor i Senat Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego, po-
mni wielkich przykładów przodków, pragnąc przyczynić
się do dalszego rozwoju nauki, do kształcenia w najdalsze po-
kolenia umysłów i charakterów, do doskonalenia tych warto-
ści, na których opierać się musi potęga duchowa Narodu i
Państwa,

wiadomo czynimy wszem wobec,
że w dniu dzisiejszym poświęcony został gmach prze-
znaczony na sale wykładowe Uniwersytetu.

Budowę gmachu rozpoczęto w miesiącu lipcu
gdy Prezydentem Rzeczypospolitej był prof. dr Ignacy
Ścibicki, Prezesem Rady Ministrów Janusz Jędrzejewi-
cz, strzem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Jędrzejewicz, Rektorem Uniwersytetu prof. dr Stefan
Makowski a zakończono w miesiącu grudniu 1935 r.

Uroczystego poświęcenia tego gmachu dokonał
biskup prof. dr Antoni Szlagowski w obecności Mi-
nistra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
prof. dr Wojciecha Świętosławskiego, Prezydenta m. st.

Akt oddania do użytku Auditorium Maximum, 1936.
Archiwum UW, adresy gratulacyjne C-1-56.

Stefana Starzyńskiego, Komisarza Rządu m. st. Warszawy
Władysława Jaroszewicza, Rektora Państwowych Szkół
Akademickich w Warszawie Ich Magnificencji: Rektora
Politechniki Warszawskiej prof. inż. Edwarda Warcha-
łowskiego, Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskie-
go, prof. dra Marijana Górskiego, Rektora Akademii Sztuk
Pięknych prof. Tadeusza Pruszkowskiego i Rektora Aka-
demii stomatologicznej prof. dra Romana Nitscha oraz
Dyrektora Funduszu Pracy Nikołaja Dolanowskiego

Odcłajając nowy ten budynek, wzniesiony dla sławy
Narodu i dla potrzeb i pożytku Nauki, powszechności aka-
demickiej, zaswiadczaamy niniejsze pismo własnymi pod-
pisami dla pamięci przyszłych pokoleń

Dan w Warszawie, dnia 19 stycznia 1936r.

H/ W. Świętosławski H/ X. A. Szlagowski H/ S. Pienkowski
H/ Fr. Czubalski H/ S. Starzyński H/ W. Jaroszewicz H/ E. Warchałowski
H/ M. Górski H/ T. Pruszkowski H/ R. Nitsch H/ M. Dolanowski
H/ X. J. Stawarczyk H/ X. A. Borowski H/ Ks. R. Kesselring.
H/ W. Makowski H/ W. Orłowski H/ W. Antoniewicz H/ S. Mazurkiewicz
H/ O. Achmatowicz H/ E. Wajgiel H/ R. Lutostański H/ Ks. E. Bursche.
H/ A. Czyżewicz H/ R. Bassalik H/ Ossowski A. H/ Z. Szymanowski

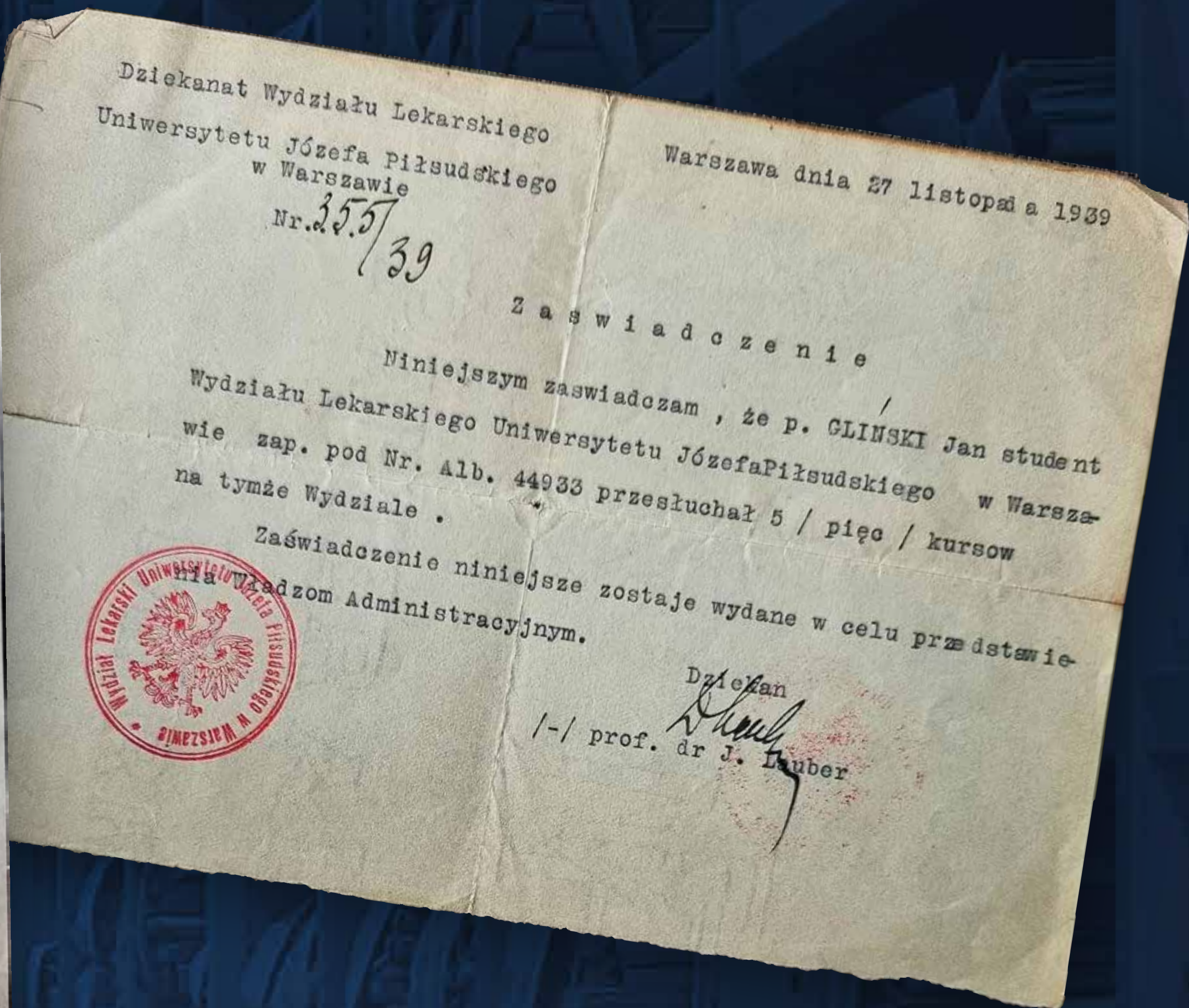
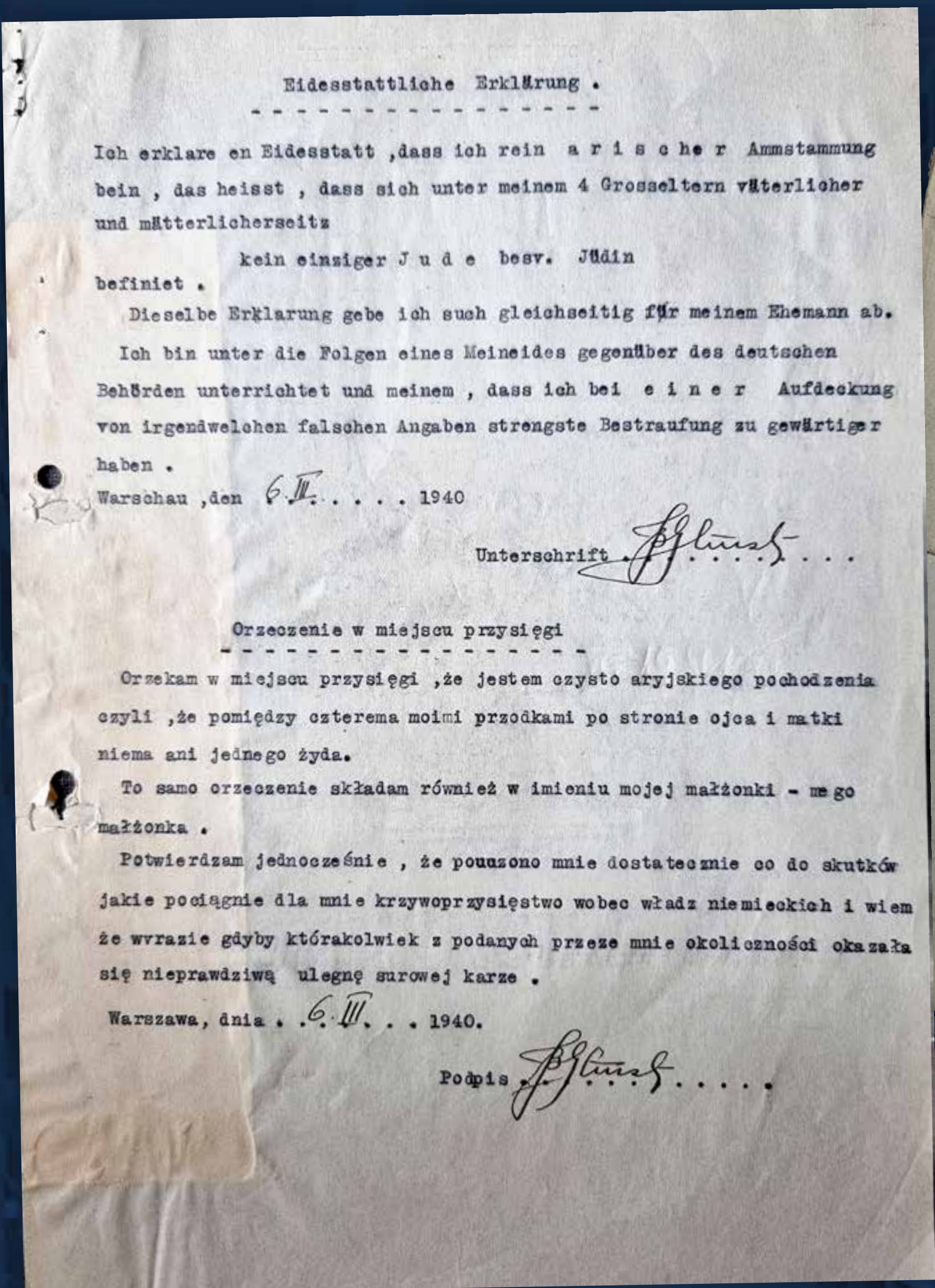
Archiwalia z lat okupacji niemieckiej są specyficzne. Część z nich pozbawiona jest cech uwierzytelniających. Uniwersytet Warszawski nie działał przecież normalnie. W latach 1939-40 władze niemieckie pozwoliły na dokończenie studiów medycznych. W rzeczywistości pod pojęciem „dokończenie studiów” kryło się tajne nauczanie. Zaświadczenie o ukończeniu studiów otrzymało 524 studentów UW.

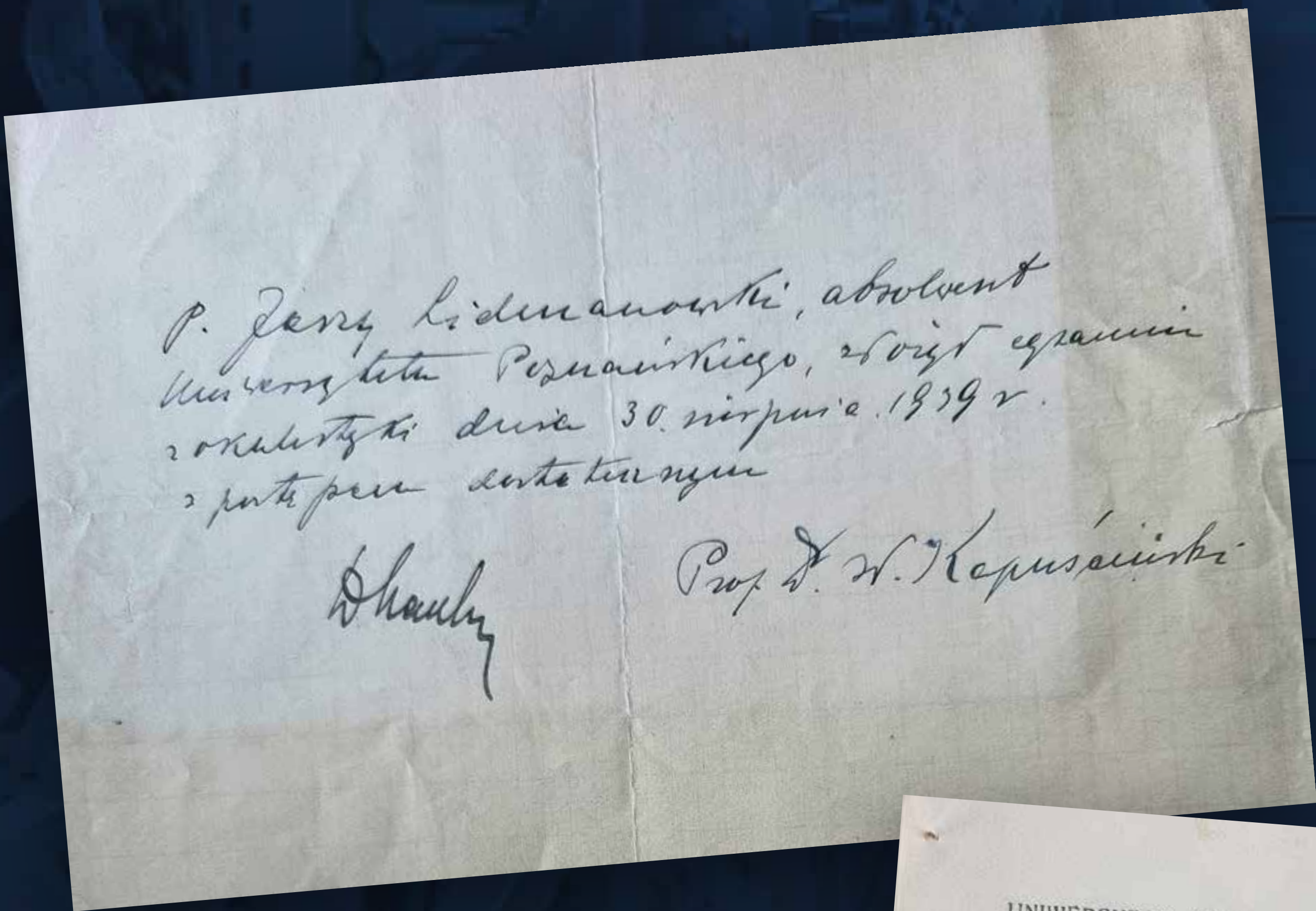
Niemiecki bunker przed Bramą Główną UW, 1944.
Fot. Stefan Bałuk, Muzeum Powstania Warszawskiego

Jan Bohdan Gliński (1915-2019). Uczestnik powstania warszawskiego (ps. Doktor Jan). Po wojnie był m.in. dyrektorem Sanatorium Przeciwgruźliczego w Rudce. Po przejściu na emeryturę w 1981 r., rozpoczął pisanie swego opus magnum- słownika lekarzy polskich z czasów wojny. Był najstarszym gościem czytelni Archiwum UW - w naszym archiwum badał życiorysy lekarzy, mając 102 lata!
Zbiory Muzeum Powstania Warszawskiego.

Jednym z 524 studentów, którym władze niemieckie pozwoliły w latach 1939-40 na dokończenie studiów medycznych był Jan Gliński. On, jak każdy kończący studia musiał podpisać oświadczenie w języku niemieckim i polskim o aryjskim pochodzeniu.
Archiwum UW, Gliński Jan, WL/pow. 6530

Dokumenty z 1940 roku studenta medycyny Jerzego Lidmanowskiego. Chcąc uzyskać dyplom ukończenia studiów, Lidmanowski zdawał egzaminy na tajnych kompletach UW, a protokoły o zaliczeniu egzaminów antydatowano na czas przedwojenny.
Archiwum UW, Lidmanowski Jerzy, WL-okupacja 20866.

